

İZMİR KALKINMA AJANSI (İZKA) ÖRNEĞİNDE KALKINMA KURULU'NUN GÜNDEM BELİRLEME FAALİYETLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Dr. Fatih ÇELİK
Milli Eğitim Bakanlığı, öğretmen
fatihcelik66@mynet.com

ÖZET

Bölgesel Kalkınma Ajansları (BKA'lar), bölgesel kalkınmaya katkıda bulunmak üzere kurulan kamu kurumu niteliğindeki örgütlerdir. Bölgenin kalkınma sorunlarını tespit ederek, çözümler geliştirmekte ve uygulamaktadır. Dünyada 1930'lardan; Türkiye'de ise, 2006 yılından itibaren kurulmaya başlamıştır.

Türkiye'de BKA'lar, Yönetim Kurulu, Kalkınma Kurulu (KK), Genel Sekreterlik ve Yatırım Destek Ofisleri şeklinde örgütlenmiştir. Yerel aktörlerden oluşan Kalkınma Kurulu'nun başlıca görevlerinden biri, bölgenin sorunlarına ve çözüm önerilerine yönelik olarak Yönetim Kurulu'na tavsiyelerde bulunmaktır.

Çalışmada, Türkiye'deki BKA'lardan İZKA KK'nın İzmir'in kalkınmasına yönelik "gündem" belirleme faaliyetleri ortaya konmuştur. KK'nın toplantı tutanakları, nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi tekniği ile incelenmiştir. Analiz sonucunda İZKA KK'nın, kent kalkınmasına yönelik çeşitli alanlarda gündemler belirlediği ve bu bakımdan etkinliğini artırmaya çalıştığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Bölgesel Kalkınma Ajansları, İzmir Kalkınma Ajansı, Kalkınma Kurulu, Gündem Belirleme Faaliyetleri.

THE EVALUATION OF DEVELOPMENT BOARD'S AGENDA DETERMINING ACTIVITIES IN THE EXAMPLE OF IZMIR DEVELOPMENT AGENCY (İZKA)

ABSTRACT

Regional Development Agencies (RDAs) these are established to contribute to regional development are organizations that the nature of public institutions. They are identifying of the region development problems, developing solutions and implements. They are began to established since 1930s in the World and 2006 in Turkey.

RDAs in Turkey were organized in the form of the Board of Directors, Development Board, General Secretary and the Investment Support Offices. One of the main tasks of Development Board that occurs local actors, as for the region's problems and proposed solutions is to advise on the Board of Directors.

In this study, RDAs in Turkey that is İZKA DB's related to the development of İzmir of "agenda" to create activities will be revealed. DB meeting minutes was examined by document analysis technique of qualitative research methods. Analysis showed that İZKA DB which set the agenda for the city's development in various fields; in attempts to improve the effectiveness in this respect it has been found .

Key Words: Regional Development Agencies, İzmir Development Agency, Development Board, Agenda Determining Activities.

1. GİRİŞ

Bölgesel Kalkınma Ajansları (BKA'lar), bölgesel¹ kalkınmaya katkıda bulunmak üzere kurulan, kamu kurumu niteliğindeki örgütlerdir. Bölgenin kalkınma sorunlarını tespit ederek, çözümler geliştirmekte ve uygulamaktadır. Dünyada 1930'lardan sonra; Türkiye'de ise, 5449 sayılı kanun çerçevesinde 2006 yılından itibaren kurulmaya başlanmıştır.

Türkiye'de Kalkınma Ajansları² (KA'lar), 5449 sayılı kanuna göre, Kalkınma Kurulu, Yönetim Kurulu, Genel Sekreterlik ve Yatırım Destek Ofisi şeklinde örgütlenmiştir (M. 7). Kalkınma Kurulu (M. 8), yerel aktörlerin temsilcilerinden oluşmaktadır. Yönetim Kurulu (M. 10), ajansın karar organı; Genel Sekreterlik (M. 12) ise, icra organıdır. Uzman personelin görev aldığı Yatırım Destek Ofisi (M. 15) de, bölge illerinde kurulmaktadır.

5449 sayılı kanuna (M. 8) göre, *“bölgesel gelişme hedefine yönelik olarak; bölgedeki kamu kurum ve kuruluşları, özel kesim, sivil toplum kuruluşları, üniversiteler ve yerel yönetimler arasında işbirliğini geliştirmek ve ajansı yönlendirmek üzere kalkınma kurulu oluşturulur. İllerin dengeli şekilde temsilini sağlayacak yapıda, en fazla yüz üyeden oluşur. Kalkınma kurulu, Kurul Başkanının daveti üzerine yılda en az iki defa toplanır.”*

Kalkınma Kurulu'nun (KK) görev ve yetkileri şunlardır (madde 9):

a) *Tek ilden oluşan bölgelerde yönetim kurulunda yer alacak özel kesim ve/veya sivil toplum kuruluşları temsilcilerini ve iki katı yedeklerini sırasıyla seçmek.*

b) *Ajansın yıllık faaliyet ve iç denetim raporlarını görüşmek, değerlendirmek ve yönetim kuruluna önerilerde bulunmak.*

c) *Bölgenin sorunlarına ve çözüm önerilerine, tanıtımına, potansiyeline ve önceliklerine yönelik olarak yönetim kuruluna tavsiyelerde bulunmak.*

d) *Toplantı sonuçlarını Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığına raporlamak ve toplantıya ilişkin bir sonuç bildirisi yayımlamak.*

Kısaca KK, “yerel aktörler arasında işbirliğini geliştirmek” ve “ajansı yönlendirmek” üzere kurulmaktadır. Başlıca görevlerinden biri, bölgenin sorunlarına ve çözüm önerilerine yönelik olarak “gündem”ini³

¹ Çalışmada, bölgesel ve yerel kavramları aynı anlamda kullanılmıştır.

² Türkiye'de ajanslar, dünyada yaygın olan “Bölgesel Kalkınma Ajansı” (BKA) yerine Kalkınma Ajansı (KA) şeklinde adlandırılmıştır. Bunun temel nedeni, “bölge” kelimesinin “bölge yönetimi”nden başlayarak “eyalet sistemi”ne doğru bir yönetim şeklini getireceği endişesidir.

³ Bu konuda İZKA Genel Sekreteri Ergüder Can, KK'nın 12. (08/12/2011) toplantısında (ss. 40-42), *“... kurul İzmir'in ajandasının görüşüldüğü bir yer haline gelmesi gerekiyor. Yani burada gündemler oluşturulması gerekiyor, burada İzmir'in gündeminin oluşması gerekiyor. Böyle bir yapı burası. Çünkü buranın oluşumu böyle.”*

“Değişik alanlardan gelen uzmanların bir araya geldiği bir yer. ... öneriler gelmeye başladı başkana. Kendisi de, kurul gündem oluşturmaya başladı. Bunu daha önce yapmadık biz.”
“Yeni yeni yapmaya başladık. ... artık bizim burada gündem oluşturmamız gerekli ... Çünkü

belirlemektir. Çalışmada, KK'nın bu görevi ne ölçüde yerine getirdiği sorgulanmaktadır.

Araştırmanın amacı, KK'nın "gündem belirleme faaliyetleri"ni incelemektir. Çalışma, Türkiye'deki 26 tane Kalkınma Ajansı'ndan İzmir Kalkınma Ajansı (İZKA) ile sınırlandırılmıştır. İZKA KK'nın gündem belirleme faaliyetleri, 5449 sayılı kanunun 9. maddesine (c bendi) göre, üyelerin kurulda, "gündem"e ve "gündem belirleme"ye yönelik görüşlerinden öne çıkanlar çerçevesinde ortaya konacaktır.

Konu, nitel araştırma yöntemleri temelinde doküman analizi tekniği ile ele alınacaktır. Doküman analizi, konuya ilişkin yazılı materyallerin incelenmesidir. Bu analiz, beş aşamada yapılabilir. Bunlar; dokümanlara ulaşma, orijinalliğini kontrol etme, dokümanları anlama, verileri analiz etme ve kullanma (Yıldırım ve Şimşek, 2013: 217-218, 223). İZKA KK'nın 18/12/2008-10/04/2014 tarihleri arasında yaptığı 20 tane toplantının, "toplantı karar tutanakları" (485 sayfa), "karar özetleri" (114 sayfa) ve "sonuç bildirgeleri" (29 sayfa) olmak üzere, toplam 628 sayfa materyal, doküman analizi tekniği ile incelenmiştir.

Çalışmada ilk olarak, İzmir Kalkınma Ajansı (İZKA) kısaca tanıtılacaktır. Daha sonra, İZKA'ya ilişkin literatür özetine yer verilecektir. Son olarak, İZKA KK'nın gündem belirleme faaliyetleri ele alınacak ve bunların genel bir değerlendirmesi yapılacaktır.

2. İZMİR KALKINMA AJANSI

İzmir, 4 milyon nüfusa sahiptir. Türkiye'de, sosyo-ekonomik gelişmişlik bakımından 3. sıradadır. GSYİH'nın yaklaşık % 7'sini gerçekleştirmektedir. Ülkenin önemli bir dış ticaret merkezidir. İzmir'de, turizm, lojistik, yenilenebilir enerji ve tarım sektörü öne çıkmaktadır (İZKA, 2010b:22-23).

İzmir Ticaret Odası, kentin kalkınması için Türkiye'nin ilk kalkınma ajansı olan Ege Bölgesi Kalkınma Ajansı'nı (EBKA, 1993) kurmuştur. EBKA deneyiminin de etkisiyle İzmir'in kalkınmasını hızlandırmak için 5449 sayılı kanun çerçevesinde 2006 yılında İZKA kurulmuştur.

İZKA'nın temel amaçları şunlardır (İZKA, 2012a:18):

- Yerel aktörler arasında işbirliğini geliştirmek.
- Bölgenin rekabet gücünü artırmak.
- Bölgenin sürdürülebilir kalkınmasını sağlamak.

Vizyonu ise, "Yenilikçi İzmir"dir (İZKA, 2012b:30).

İZKA, İzmir'in kalkınmasına yönelik çeşitli faaliyetlerde bulunmuştur. Bunlar, planlama ve yenilikçilik faaliyetleri şeklinde sınıflandırılabilir (Çelik, 2015: 119). Planlama faaliyetleri ile İzmir'in

yasanın kalkınma kurulunun kuruluş felsefesine baktığımızda da buydu zaten, bunu istiyordu..." sözleriyle kurulun temel görevini vurgulamıştır.

mevcut potansiyelini tespit etmiş; orta ve uzun vadeli planlar hazırlamıştır. Bunlar; 2009-2013 Bölge Planı, 2010-2013 Bölge Planı ve 2014-2023 Bölge Planı. Planlarda, yerel kalkınmanın eksenleri, hedefleri ve öncelikleri belirlenmiştir.

Bölgesel kalkınmada, kümelenme ve yenilik yaklaşımlarını benimsemiştir. Bu yaklaşımlar temelinde yerel aktörlerle işbirliği içinde yenilikçilik faaliyetlerini yürütmüştür. Yenilikçilik faaliyetleri, kümelenme, yenilik ve ağ faaliyetleri şeklinde ele alınabilir. Bu faaliyetlerin temel amacı, İzmir’de bir yenilik ekosistemi kurmak; kenti yenilikçi, teknoloji üreten ve ihraç eden bir konuma getirmektir (İZKA, 2012b:30). Sonuçta da, Yenilikçi İzmir vizyonunu gerçekleştirmektedir.

Kümelenme alanındaki ilk çalışması, Stratejik ve Yükselen Sektörler’dir (2007). En önemli çalışması ise, Kümelenme Stratejisi’dir (2009). Türkiye’de bir “model” çalışma niteliğinde olan strateji, bu konuda “metodolojik yenilikler” (kalitatif ve kantitatif) getirmiştir (İZKA, 2010a:7, 9). Strateji kapsamında, İzmir’deki potansiyel kümeler belirlenmiş; kümelenme konusunda yerel aktörlerde farkındalık yaratılmış ve kümelenme girişimleri desteklenmiştir. İZKA, Türkiye’de kümelenme çalışması yapan ilk BKA olarak, diğer ajanslar için önemli bir “uygulama örneği” olmuştur (Özdemir ve İneler, 2009:13).

İzmir’in Ar-Ge ve yenilik yapma kapasitesini artırmak için stratejiler geliştirmiştir. Bunlar, İzmir Bölgesel Yenilik Stratejisi (2012), İzmir Bilgi Toplumu Temelli Kalkınma Stratejisi (2012), İzmir Ekoverimlilik Stratejisi (2012) ve İzmir Girişimcilik Ekosisteminin Geliştirilmesi Stratejisi (2013). Ayrıca, yerel aktörlerin bu konulara yönelik projelerini, Mali Destek Programları (MDP’ler) aracılığıyla desteklemiştir.

Yerel aktörlerin ulusal ve küresel düzeyde işbirliğini geliştirmek için ağlara katılmıştır. Bu çerçevede ECA, TCI Network, EURADA gibi küresel ağlara üye olmuştur (İZKA, 2012c:33, 35). Ayrıca, kümelenme ve yenilik faaliyetlerini tanıtmak üzere www.izmirkumelenme.org portalını kurmuştur.

3. TÜRKÇE LİTERATÜR ÖZETİ

Türkçe literatürde Kalkınma Ajansları (KA’lar), özellikle Türkiye’de ajanslar kurulduktan sonra incelenmeye başlanmıştır. Türkiye’de, bilimsel araştırmalara en çok konu olan ajansın, İZKA olduğu söylenebilir. İZKA’ya ilişkin belli başlı çalışmalar, konularına göre planlama faaliyetleri, kümelenme faaliyetleri ve etki analizi şeklinde tasnif edilerek, Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1: İZKA'ya İlişkin Literatür Özeti

Konu	Yazarı	Amacı	Yöntemi*	Sonucu
Planlama Faaliyetleri	Aydoğdu (2010)	2009-2013 Bölgesel Gelişme Planı'nı, toplumsal sermaye temelinde incelemektir.	Anket	Planlama faaliyetlerinin etkinliği, yerel aktörlerin katılımı ile artacaktır.
	Akpınar (2010)	2010-2013 Bölge Planı'nı stratejik planlama yaklaşımı ile incelemektir.	Doküman Analizi	Plan, yönetim yaklaşımı temelinde yerel aktörlerin katılımı ile hazırlanmıştır.
	Burak (2011)	Planlama faaliyetlerini, 2010-2013 Bölge Planı temelinde incelemektir.	Doküman Analizi	KA'lar, planlama sürecinde "veri toplayan bir aktör"dür.
	Eldeniz (2011)	İZKA'nın performansını, 2010-2013 Bölge Planı ile belirlemektir.	Mülakat Doküman Analizi	İZKA, planın koordinatörü, destekleyicisi ve katalizörüdür.
Kümelene Faaliyetleri	Özdemir ve İneler (2009)	İZKA'nın kümelene faaliyetlerini incelemektir.	Doküman Analizi	İZKA, kümelene faaliyetleri bakımından örnek alınabilir.
	Haşar ve İneler (2011)	İZKA'nın kümelene faaliyetlerini incelemektir.	Doküman Analizi	İZKA, kümelene faaliyetleri bakımından örnek alınabilir.
	Günaydın (2013a)	İZKA'nın kümelene faaliyetlerini incelemektir.	Doküman Analizi	İZKA, kümelene faaliyetleri bakımından örnek alınabilir.
Etki Analizi	İZKA (2011)	MDP'lerin etkinliğini analiz etmektedir.	Anket	MDP'ler, işletmelerde ciro ve istihdam artışı sağlamıştır.
	İçen (2012)	İZKA'nın kırsal kalkınmaya katkısını tespit etmektedir.	Anket	İZKA, MDP ile kırsal kalkınmaya katkıda bulunmuştur.
	Ersayın (2012)	MDP'lerin katkısını ortaya koymaktır.	Anket	MDP'lerin % 50'sinin, kalkınmaya etkisi yoktur.
	Günaydın (2013b)	MDP'lerin kalkınmaya katkısını tespit etmektedir.	Doküman Analizi	MDP'ler, İzmir'in eğitim ve istihdam düzeyini artırmıştır.

* Kimi çalışmalarda, araştırmannın yöntemi belirtilmemiş olup; bu, yazar tarafından tespit edilmiştir.

Kaynak: Yazar tarafından geliştirilmiştir.

Tablo 1'e göre, Aydoğdu (2010), Akpınar (2010), Burak (2011) ve Eldeniz (2011), İZKA'nın planlama faaliyetlerini incelemişler. Aydoğdu (2010), 2009-2013 Bölgesel Gelişme Planı'nı toplumsal sermaye temelinde ele almıştır. Toplumsal sermaye, "benzer insanları birbirine bağlayan, farklı insanlar arasında köprü kuran sosyal ilişkiler ağı" olarak tanımlanmıştır. Aydoğdu, Sosyal Kalkınma MDP (2008) ile desteklenen Tütün Teknolojisi Mühendislerinin Sektörel Uyum Projesi'ni örnek almıştır. Tütün eksperlerinin, toplumsal sermayeden faydalanma düzeyini, anket tekniği ile belirlemiştir. Analiz ile KA'ların planlama faaliyetlerinin, yerel aktörlerin katılımının sağlanması halinde daha etkili olacağı sonucuna ulaşmıştır.

Akpınar (2010), 2010-2013 Bölge Planı'nı, doküman analizi tekniği

ile bölgesel planlama yaklaşımı temelinde incelemiştir. Planın hazırlık sürecinde, 3 bin kişi ile görüşülmesinin, meşruiyetini ve sahiplenme düzeyini artırdığını belirtmiştir. Analizle, KA'ların bölge planlarının, katılımcı demokrasinin de gelişmesine katkıda bulunacağını ifade etmiştir.

Burak (2011), 2010-2013 Bölge Planı'nı, doküman analizi tekniği ile ele almıştır. Planın, mekan ve zaman boyutu dikkate alınmadan kısa vadeli olarak hazırlandığını belirtmiştir. Analiz sonucunda planı, bir tür yatırım teşvik rehberi olarak nitelendirerek; planlama sürecinde KA'ların, yalnızca veri toplayan bir aktör olduğuna kanaat getirmiştir.

Eldeniz (2011), İZKA'nın kurumsal performansını, 2010-2013 İzmir Bölge Planı çerçevesinde mülakat ve doküman analizi teknikleri ile ölçmeye çalışmıştır. Analiz ile İZKA'nın, bölge planını yerel aktörlerle birlikte hazırladığı; planın uygulayıcısı değil, koordinatörü, destekleyicisi ve katalizörü olduğu; başlıca rolünün, yerel aktörleri ortak hedeflere yönlendirmek olduğu; ancak, bu konuda güçlüklerle karşılaştığı sonucuna ulaşmıştır.

Özdemir ve İneler (2009), Haşar ve İneler (2011) ve Günaydın (2013a) ise, İZKA'nın kümelenme faaliyetlerini, kümelenme yaklaşımı temelinde incelemişler. Bu faaliyetlerin, Türkiye'deki KA'lara örnek olabileceğini belirtmişler.

İZKA (2011), İçen (2012), Ersayın (2012) ve Günaydın (2013b) da, İZKA'nın Mali Destek Programları'nın (MDP) İzmir'in kalkınmasına katkısını, "etki analizi" ile tespit etmişler. İZKA (2011), Sosyal Kalkınma MDP'nin (2008) ve KOBİ MDP'nin (2008) etki analizini yapmıştır. KOBİ MDP ile desteklenen işletmelerin % 73'ünün, ajans desteği olmasa da projelerini gerçekleştirebileceğini belirlemiştir. Bu durum, MDP'nin "dışlama etkisi" veya "engelleme etkisi" olarak adlandırılır. Dışlama etkisi, desteğin, yararlanıcıların yapacağı yatırımların yerini alması; hatta, onları azaltması şeklinde tanımlanır (ÇKA, 2011:5).

İçen (2012), İZKA'nın Tarım ve Kırsal Kalkınma MDP (2009) aracılığıyla kırsal kalkınmaya katkısını ele almıştır. Anket tekniği ile yapılan analizde İZKA'nın, kırsal kalkınmaya katkıda bulunduğunu tespit etmiştir.

Ersayın (2012) ise, İZKA'nın ve Çukurova Kalkınma Ajansı'nın (ÇKA) KOBİ'lere yönelik MDP'lerinin (2008) bölgesel kalkınmaya katkısını, anket ile belirlemiştir. Analiz sonucunda, desteklenen işletmelerin % 20'sinin ajans desteği olmadan da projelerini gerçekleştirebileceğini; ayrıca, bu desteklerin yaklaşık % 50'sinin, bölgenin kalkınmasına katkısının olmadığını tespit etmiştir.

Günaydın (2013b), Sosyal Kalkınma MDP'nin (2008) ve KOBİ MDP'nin (2008) İzmir'in kalkınmasına katkısını, doküman analizi tekniği ile ortaya koymuştur. Analiz sonucunda, bu MDP'lerle desteklenen projelerin, İzmir'in eğitim ve istihdam düzeyini artırdığını belirlemiştir.

Bu araştırmada ise İZKA, literatürdeki çalışmalardan farklı olarak,

Kalkınma Kurulu'nun gündem belirleme faaliyetleri bakımından incelenecektir.

4. İZMİR KALKINMA AJANSI KALKINMA KURULU TOPLANTILARININ GÜNDEM MADDELERİ

Kalkınma Kurulu (KK) toplantılarının gündem maddeleri, “rutin” ve “rutin dışı” şeklinde iki grupta sınıflandırılabilir. “Rutin gündem maddeleri”, KK'nın her toplantısında ele alınan; dolayısıyla, rutin hale gelen maddelerini ifade etmektedir. “Rutin dışı gündem maddeleri” ise, rutin olmayan; hemen her toplantıda değişen, ajans ve bölge ile ilgili konuları içeren maddelerdir. Gündem maddeleri ayrıca, toplantının “giriş”, “gelişme” ve “sonuç” bölümleri şeklinde de tasnif edilebilir. Bu sınıflandırmalar, Tablo 2’de

Tablo 2: İZKA Kalkınma Kurulu Toplantısı Gündem Maddeleri Örneği

Gündem Maddeleri	Rutin Gündem Maddeleri	Rutin Dışı* Gündem Maddeleri	Rutin Gündem Maddeleri
	(Giriş)	(Gelişme)	(Sonuç)
1. Saygı duruşu ve İstiklal Marşı.			
2. Açılış ve Başkanlığın Sunuşları.			
3. Önceki KK’da Alınan Kararların Özeti.			
4. Üye mazeretlerinin Arzı.			
5. KK Katip Üyeler, Başkan, Başkan Vekili, Yönetim Kurulu Üyeleri Seçimi.			
6. İZKA'nın Faaliyet ve Denetim Raporu'nun Sunulması.			
7. MDP'lerin Değerlendirme Sonuçları.			
8. İzmir Kentsel Pazarlama Konsorsiyum Ekibinin Sunumu.			
9. KK Çalışma Gruplarının Faaliyetlerini Sunması.			
10. Seferihisar'ın “Sakin Şehir” Girişiminin Ele Alınması.			
11. Dilekler.			
12. Sonraki KK Gündeminin Belirlenmesi.			
13. Kapanış.			

*: Rutin dışı gündem maddeleri, örnek olarak yazılmıştır.

Kaynak: İZKA KK toplantı tutanaklarından, yazar tarafından geliştirilmiştir.
sunulmuştur.

Tablo 2’de de görüldüğü gibi, KK toplantılarının rutin gündem maddeleri, olağan gündem maddeleridir. Toplantının “giriş” ve “sonuç” kısmında yer almaktadır. Saygı duruşu ve İstiklal Marşı'nın okunması ile “giriş” yapılan toplantı, “kapanış” ile “sonuç”lanmaktadır.

Toplantıların rutin dışı gündem maddeleri ise, rutin olmayan, olağandışı gündem maddeleridir. Ajansın ve bölgenin, güncel ve gelecekteki muhtemel gündem konularını (“gelişme”leri) içermektedir.

Bu çalışmada, İZKA KK'nın gündem belirleme faaliyetleri, toplantıların rutin dışı gündem maddeleri çerçevesinde ortaya konacaktır. KK'nın 2008-2014 yılları arasında yapılan 20 tane toplantının rutin dışı gündem maddelerinden öne çıkanlar (+ ile işaretli), "bilgilendirme, sunum ve görüşme" şeklinde tasnif edilerek, Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3: İZKA KK Toplantılarının Başlıca Rutin Dışı Gündem Maddeleri (2008-2014)

Toplantı No		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	
Toplantı Tarihi		18/12/2008	22/01/2009	11/06/2009	04/11/2009	08/02/2010	12/07/2010	13/09/2010	06/12/2010	02/02/2011	05/05/2011	07/09/2011	08/12/2011	15/03/2012	07/06/2012	20/09/2012	25/06/2013	03/07/2013	26/09/2013	26/12/2013	10/04/2014	
Gündem Maddesi/Sayısı		0	1	1	1	1	1	1	0	1	1	5	4	2	6	2	0	1	1	3	3	
Bilgilendirme	2009-2013 Bölgesel Gelişme Planı		+	+	+																	
	Güdümlü Proje Desteği												+									+
	Klaros Arkeopark Projesi												+									
	KK Çalışma Grupları					+	+					+	+	+		+						
	2014-2018 Bölge Planı														+				+			
	Kültür Varlıklarını Kamulaştırma, Projelendirme ve Yapım Uygulamaları																				+	
	Yarımada Kalkınma Stratejisi																					+
Sunum	İzmir İşgücü Piyasası Araştırması Sonuçları											+										
	İzmir Kentsel Pazarlama Stratejisi							+														
	İzmir TÜİK'in Sunumu												+									
	Bütünleşik Kıyı Yönetimi ve Kıyı Bölgesel Kalkınma Hedefleri												+									
	İzmir Yenilik Stratejisi														+							
	İzmir'in Görsel Kimliği ve İzmir Kentsel Pazarlama Stratejik Planı															+						
	İzmir Kent Kıyısı Tasarım Stratejisi Planı															+						
	Sinema Sektörü ve Film Endüstrisinin İzmir Açısından Değerlendirilmesi																					+
Görüşme	KK'nın Daha Etkin Çalışması ve Mevzuat Değişikliği önerisi									+	+	+	+									
	Kemeraltını Yaşatma														+							
	İZKA'nın Proje Destekleri ile destek konuları için öneriler															+					+	+
	EXPO 2020 Kent Mirası													+		+					+	

Kaynak: İZKA KK toplantı tutanaklarından yararlanılarak yazar tarafından geliştirilmiştir.

İZKA KK'nın rutin dışı gündem maddeleri ele alınırken, zorunlu olmadıkça, rutin gündem maddelerine yer verilmemiştir. Toplantılarda öne çıkan konular (gündemler), kolayca fark edilebilmesi için **koyu ve italik** olarak yazılmıştır.

1. Toplantı (18/12/2008): KK'nın ilk toplantısında, rutin gündem maddesi kapsamında **KK organlarının** (katip üyeler, KK başkanı ve başkan vekili) ve yönetim kurulunda yer alacak üç üyenin **seçimi** yapılmıştır. Toplantıda yalnızca, KK organlarının seçiminin yapılması; İzmir'in kalkınmasına ilişkin herhangi bir konunun ele alınmaması; KK'nın "kuruluş felsefesi" ile bağdaşmamaktadır.

2. Toplantı (22/01/2009): **2009-2013 Bölgesel Gelişme Planı**'nın hazırlık çalışmaları anlatılmıştır. Ancak, toplantı tutanağı 1 sayfa yazıldığı için üyelerin görüşlerine yer verilmemiştir.

3. Toplantı (11/06/2009): **2009-2013 İzmir Bölgesel Gelişme Planı**'nın taslağı görüşülmüştür. Ancak, önceki toplantıda olduğu gibi, yalnızca 2 sayfa yazılan tutanakta, üyelerin görüşleri belirtilmemiştir.

4. Toplantı (04/11/2009): İZKA hukuk müşaviri Ç. Aydoğdu, **çalışma yönetmeliğinde** yapılan değişiklikleri; Z. Toprak ve U. Yüce ise, **KK'nın görev, yetki ve sorumluluklarını** anlatmıştır. Daha sonra **2009-2013 Bölgesel Gelişme Planı**'nın taslağı üzerine görüşmeler yapılmıştır. Bu konuda F. Güventürk, O. Esen, Ş. Yılmaz, M. E. Aslan, M. Gülaylar, Y. Özdemir, Z. Toprak, A. Hitay, U. Yüce, S. Tekir ve Z. Mutlu, görüşlerini paylaşmıştır. Son olarak, KK'nın çalışma esaslarını araştırmak üzere **çalışma grubu** oluşturulmasına karar verilmiştir.

5. Toplantı (08/02/2010): İZKA uzmanı M. Taşkın, **2009 yılı Mali Destek Programları'na (MDP)** ilişkin sunum yapmıştır. Bunun üzerine K. Akgün, MDP'lerle desteklenen projelerin değerlendirilmesinde, **sektörel katkısının** dikkate alınmasını; A. N. Kubalı, desteklerde **özel kesimin** öncelikli olmasını; U. Yüce, Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme Başkanlığı (KOSGEB), Devlet Planlama Teşkilatı (DPT), Sanayi ve Ticaret Bakanlığı ile işbirliği yapılarak **desteklerde mükerrerliğin önlenmesine** yönelik görüşlerini ortaya koymuştur. Toplantıda, 2010 yılındaki MDP'lerde özel kesime daha fazla yer verilmesi için Yönetim Kurulu'na iletilmek üzere "tavsiye kararı" alınmıştır.

Kurulda ayrıca, önceki toplantıda kararlaştırılan **çalışma grupları** (ÇG) kurulmuştur. Bunlar: İleri Teknolojiye Dayalı Sanayiler ÇG (7 üye); Yenilenebilir Enerji ÇG (7 üye); Turizm ÇG (14 üye); Lojistik ve Ulaşım ÇG (6 üye); Tarım ve Tarıma Dayalı Sanayi ÇG (9 üye); Tanıtım ÇG (16 üye); Kümelene ÇG (5 üye). Z. Toprak ta, "dezavantajlı gruplar"a yönelik "toplumsal sermaye çalışma grubu"nun kurulmasını önermiştir.

Dilekler bölümünde ise Ş. Yılmaz, **Klaros'un** ve **Bergama'nın**

dünya kültürel miras listesine alınması ve üniversiteleri bir araya getirecek bir *Gençlik Festivali*'nin düzenlenmesi konusunda görüşlerini paylaşmıştır.

6. Toplantı (12/07/2010): Kurula misafir konuşmacı olarak katılan **KOSGEB** Başkanı M. Kalkan, kurumun Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler'i (KOBİ) *destekleme yaklaşımındaki* değişimi anlatmıştır. KOSGEB'in önemli bir paradigma değişikliği yaparak, "standart destekleme modeli"nden "çağdaş destekleme modeli"ne geçtiğini; bu çerçevede, "işletmeye özgü destek" vermek üzere *proje bazlı destekleme modelini* geliştirdiğini ifade etmiştir.

Ayrıca, *İzmir Kentsel Pazarlama Konsorsiyumu* ekibi, kentin mevcut durum analizine ilişkin bir sunum yapmıştır. Daha sonra *çalışma grupları* (turizm, tanıtım, lojistik ve ulaşım, yenilenebilir enerji, tarım), faaliyetleri hakkında kurula bilgi vermiştir. Bu çerçevede Y. Özdemir, F. Güventürk, A. N. Kubalı, M. Gönenç, H. S. Yasa ve Z. Toprak, düşüncelerini dile getirmiştir.

Dilekler bölümünde ise M. E. Aslan, daha önce önerdiği *İzmir'de mega müze kurulması* önerisinin, kültür turizm komisyonunda ele alınmamasını eleştirmiştir. Konunun, sonraki KK toplantısında gündeme alınmasını önermiş ve önerisi kabul edilmiştir.

7. Toplantı (13/09/2010): F. Özak, *İzmir Kentsel Pazarlama Stratejik Planı* çalışmaları hakkında bilgi vermiştir. Bunun üzerine U. Yüce, İzmir'in turizm ile ilgili bir "stratejik kararı"nın, "somut çalışma"sının ve "kendini İzmir'li hissetmeyen vatandaşlar"a yönelik bir politikasının olmadığını belirtmiştir. A. N. Kubalı, bu planın uygulanması için gerekli bütçeyi ve uygulamanın ne zaman sonuçlanacağını sormuştur. Z. Toprak, sunumdaki kimi kavramlara ilişkin görüşlerini açıklamıştır. A. Göksel, planın turist olarak hedef kitlesini ve "İzmir'in gizli kalmış cevherleri"ni sormuştur. Y. Özdemir de, "kentsel pazarlama fikirleri"nin, kurul ile paylaşılmasını istemiştir.

Gündemin *Avrupa Yerel Demokrasi Haftası* kapsamında Seferihisar Belediye Başkanı T. Soyer, "hafta"nın ilçede kutlanması için yapılan çalışmalar ile dünyada 1940'larda başlayan ve günümüzde bir "kent modeli"ne dönüşen *Sakin Şehir* yaklaşımı ("yerel kalkınma modeli") hakkında bilgi vermiştir.

8. Toplantı (06/12/2010): İlk toplantıda olduğu gibi, yalnızca **KK organlarının seçimi** yapılmış; İzmir'in "gündem"i ele alınmamıştır.

9. Toplantı (02/02/2011): Kurulda, **KK'nın daha etkin çalışması için yapılması gerekenler** görüşülmüştür. Bu çerçevede N. Çalışkan, KK'nın etkin çalışmadığını; "hiçbir şey üretmediği"ni; bu bakımdan "küçük DPT"ye benzediğini belirtmiştir. U. Yüce, toplantılara "devam sorunu"nu; A. N. Kubalı, kurulun temel fonksiyonunun, "Ankara"nın bölgeye ayırdığı bütçeyi yönlendirmek olduğunu; Ş. Yılmaz, Kalkınma Kurulu'nun Yönetim Kurulu'nu "gözetim" ve "denetim" altına alırsa, "baskı gücü"

oluşturabileceğini; Z. Toprak ise, KK'nın bir "stratejik plan" hazırlamasını ve üyelerin kurulda "kamu-özel-sivil kesim işbirliği"ni öne çıkarmasını dile getirmiştir.

Y. Özdemir, İZKA'nın bölge içi gelişmişlik farkını azaltmak için geri kalmış yerlerde uygulanacak projelere sağladığı "% 10 avantaj"ının artırılmasını önermiştir.

Dilekler bölümünde de Z. Toprak, KK'nın da bir "proje" geliştirmesini ve uygulamasını istemiştir. Z. Mutlu ise, "proje değerlendiricileri" arasında meslek odaları personelinin de yer alması gerektiğini belirtmiştir.

10. Toplantı (05/05/2011): 1. ve 8. toplantılarda olduğu gibi, **KK organlarının seçimi** yapılmıştır. Daha sonra, **KK'nın daha etkin çalışması** konusu ele alınmıştır. Bu konuda araştırma yapmak üzere 20 tane üyeden oluşan bir **çalışma komitesi** kurulmuştur.

Kurulda ayrıca V. Öncel, İzmir'in tanıtımında yerel aktörler (büyükşehir belediyesi, ticaret odası ve İZKA) arasında işbirliği olmadığını vurgulamıştır. F. Güventürk, KOBİ'lerin **proje hazırlama ve uygulama kapasitesinin** yetersiz olduğunu dile getirmiştir. Y. Özdemir, MDP'lerde, taşradaki projelere sağlanan "**% 10 avantajı**"nın yeterliliğinin tespit edilmesini istemiştir. U. Yüce ise, İzmir'de her yıl **uluslararası fotoğraf sergisinin** düzenlenmesini önermiştir.

11. Toplantı (07/09/2011): İzmir Valisi ve İZKA Yönetim Kurulu Başkanı C. Kırış, ajansın faaliyetleri ve **İzmir'in EXPO⁴ 2020 adaylığı** konusunda bilgi vermiştir. A. Oğuş, **İzmir İşgücü Piyasası Araştırması**'nın sonuçlarını anlatmıştır. U. Yüce ise, **KK'nın daha etkin çalışması ve mevzuat önerileri komitesinin** çalışmalarını anlatmış; önerilerini, kurula sunmuştur.

N. Şahin, **Klaros Arkeopark Projesi**'ni sunmuştur. "Arkeopark" terimini literatüre kazandıran Şahin, Klaros'un (Menderes, İzmir) dünyanın en eski "kehanet merkezi" olduğunu ifade etmiştir. Proje kapsamında, Klaros'ta 1904 yılında başlayan ve günümüze kadar devam eden kazılarda çıkarılan, Selçuk ve İzmir Arkeoloji Müzesi'nde sergilenen eserlerin, Kültür Bakanlığı'nın izni ile modellerinin (mulaj) yapıldığını aktarmıştır.

12. Toplantı (08/12/2011): Türkiye İstatistik Kurumu (TUİK) İzmir Bölge Müdürü R. Yaka, **İzmir'in Türkiye'deki konumunu**, istatistik verilerle ortaya koymuştur. N. Kesova da, çalışma komitesinin, ajansın

⁴ EXPO, "exposition" kelimesinin kısaltılmasıdır. Türkçe, "sergi" anlamına gelen EXPO, Dünya Fuarı olarak ta bilinmektedir. Uluslararası Sergiler Bürosu (BIE) tarafından organize edilmektedir. İlk EXPO, 1851 yılında Londra'da (Hyde Park) düzenlenmiştir. Dünya Kupası ve Olimpiyat Oyunları'ndan sonra ekonomik ve kültürel etki yaratan üçüncü büyük organizasyondur. 2013 yılında Paris'te yapılan EXPO 2020 oylamasında Dubai seçilmiştir. Çiçek ve Çocuk temalı Botanik EXPO Fuarı, 2016 yılında Antalya'da yapılmıştır (<https://tr.wikipedia.org/wiki/Expo>).

çalışmalarına ilişkin *mevzuat değişikliği önerisi* konusunda yaptığı araştırmayı sunmuştur.

KK'da oluşturulan *çalışma grupları* adına Y. Özdemir, Z. Toprak ve K. Çolakoğlu, yapılan çalışmalar hakkında bilgi vermiştir.

N. Çalışkan, *İzmir'in potansiyelinin* etkin bir şekilde değerlendirilmesi ve küresel düzeyde tanıtılması konusundaki görüşlerini, İspanya'nın Barcelona kentini örnek vererek paylaşmıştır. A. Sertel de, Çalışkan'ın görüşleri paralelinde, *Gazeteci Değişim Projesi*'ni önermiştir. Projenin temel düşüncesi, İzmir'in tanıtımı için yabancı gazetecilerin davet edilmesi ve bu sayede kentin medyada haber konusu olmasıdır.

Z. Toprak, *Bütünleşik Kıyı Yönetimi ve Kıyı Bölgesel Kalkınma Hedefleri* konusunda sunum yapmıştır.

Kurulda, *EXPO ve Sağlık Komitesi*'nin kurulması görüşülmüş ve kabul edilmiştir.

13. Toplantı (15/03/2012): M. Özgener, *EXPO* konusunda kurula bilgi vermiştir. V. Yücel, EXPO'ya üye ülkelerin delegeleri ile temas kurulması için iş adamlarından bir *gönüllü grubunun* oluşturulmasını; A. Boyacı da, iş adamlarının desteği ile *lobi yapılmasını* önermiştir.

Z. Tansuğ, İZKA'nın *tanıtım çalışmalarını* anlatmıştır. Bu çerçevede U. Yüce, 7. toplantıda dile getirdiği, İzmir'in *turizm politikasının* ve *turizm master planının* olmadığı şeklindeki görüşünü yinelemiştir. Z. Toprak ta, hazırlanan *stratejik planın* kurulla paylaşılması gerektiğini belirtmiştir.

M. Selvitopu (İzmir Büyükşehir Belediyesi, İBB), İzmir'deki *kentsel dönüşüm* hakkında bilgi vermiştir.

Çalışma grupları adına N. Çalışkan, B. Tercan, Y. Özdemir, S. Köse, M. N. Şentürk, S. Tekir, A. Silkü, F. Güventürk ve A. Timur, faaliyetleri hakkında kurula bilgi vermiştir.

14. Toplantı (07/06/2012): Kurula misafir konuşmacı olarak katılan EXPO Yürütme Kurulu Üyesi E. Yorgancılar, *EXPO* konusunda yürütülen çalışmaları anlatmıştır.

Kurulda ayrıca, *çalışma gruplarının* faaliyetleri ele alınmıştır. Bu çerçevede, "tarım" ve "turizm tanıtım" grubu adına Y. Özdemir, hazırladıkları projeden söz etmiştir. Proje kapsamında *Küçük Menderes Havzası*'nda incir, kestane ve zeytininin geliştirilmesi için İZKA'nın üreticilere, "eğitim desteği", "ürün ve bitki yetiştirme desteği", "soğuk hava deposu desteği" gibi destekler vermesini istemiştir. Ayrıca, bu üç ürünün İzmir'in turizm potansiyelini tanıtmak için de kullanılabileceğini belirtmiştir. Bu konuda, İzmir'den Avrupa'ya "Smyrna Figs" markası ile ihraç edilen inciri örnek göstermiştir.

H. Çıray da, projenin hayvancılık sektörünü de içermesi gerektiğini; Tire, Ödemiş ve Bayındır ilçelerinin *hayvancılık merkezine* dönüştüğünü ifade etmiştir. Ayrıca, İZKA'nın tarımsal alanda "geçici ürün"ler yerine

“*sürekli ürün*”lere destek vermesi gerektiğini; aksi halde, destek sonrasında geçici ürünlerin belli bir süre (1, 5, 7 yıl) sonra söküleceğini vurgulamıştır. Bunun üzerine Y. Özdemir, *hayvancılık*, *organik hayvancılık* ve *organik tarım* konularının da gündemlerinde olduğunu söylemiştir.

İZKA uzmanı S. C. Oğuz, ajansın *İzmir Bölgesel Yenilik Stratejisi*'ni sunmuştur.

Z. Toprak, *bütünleşik kıyı yönetimi çalışma grubunun* çalışmalarını anlatmıştır. Bunun üzerine A. N. Kubalı, Prof. Dr. T. Balcıoğlu'nun öncülüğünde 60-70 kişilik bir bilim insanı ekibinin, İzmir körfez sahiliyle ilgili hazırladığı “konsept proje”lerden söz ederek; bunun, Z. Toprak'ın çalışmasıyla ilişkili olabileceğini belirtmiştir.

S. Tekir, *yenilenebilir enerji komitesinin* çalışmalarını anlatmıştır. Sunum üzerine Z. Toprak, İzmir'deki jeotermal kaynakları değerlendirmek için bir strateji geliştirilemediğini belirtmiştir. Toprak ayrıca, *İzmir'in Görsel Kimliği ve İzmir Kentsel Pazarlama Stratejik Planı* hakkında bilgi vermiştir.

F. Selvitopu, *Kemeraltı Yaşatma* konulu bir sunum yapmıştır. H. Ceylan (Kemeraltı Esnaf Derneği Başkanı), Z. Toprak ve B. Tercan da, sunuma ilişkin görüşlerini paylaşmıştır.

Toplantıda ayrıca, İBB'nin *İzmir Kent Kıyısı Tasarım Stratejik Planı* sunulmuştur.

15. Toplantı (20/09/2012): Kurulda, *İZKA'nın faaliyetleri* ele alınmış; üyeler, önerilerini sunmuştur. Ayrıca *çalışma komiteleri*, faaliyetlerini anlatmıştır. Bu kapsamda, “bütünleşik kıyı çalışma grubu” adına Z. Toprak; “yenilenebilir enerji komitesi” adına S. Tekir; “tarım ve tarıma dayalı sanayi komitesi” adına da Y. Özdemir, yaptıkları çalışmalardan söz etmiştir.

“EXPO 2020” konusu görüşülmüştür. Bu çerçevede A. İlhan, *İzmir'in EXPO 2020 adaylığı* için yürütülen faaliyetleri; B. Katmer ise, *master planı* çalışmalarını anlatmıştır. İzmir'in, EXPO 2020'yi düzenleyeceği varsayımı altında kentte, Londra'daki Hight Park (çevresi ile 253 hektar) gibi bir *doğal park alanının* oluşturulması hedeflenmiştir.

16. Toplantı (25/06/2013): 1., 8. ve 10. toplantılarda olduğu gibi, “kuruluş felsefesi”ne aykırı bir şekilde yalnızca, *KK organlarının seçimi* yapılmıştır.

17. Toplantı (03/07/2013): *2014-2023 İzmir Bölge Planı Kalkınma Çalıştayı* yapılmıştır. Ancak, 1 sayfa olan toplantı tutanağında, çalıştayda konuşan üyelere ve görüşlerine yer verilememiştir.

18. Toplantı (26/09/2013): A. Ediz, *kültür varlıklarını kamulaştırma, projelendirme ve yapım uygulamaları* hakkında bilgi vermiştir. Bunun üzerine A. N. Kubalı, kentte kaderine terk edilen tarihi ve kültürel yapıların onarılması için sahiplerinin “mecbur tutulması”nı önermiş; Şişli Belediyesi'nin (İstanbul), bu konuda örnek çalışmalar yaptığını

belirtmiştir.

A. Boyacı da, *sağlık turizminin* 3000 yıl evvel Efes'te başladığını; dolayısıyla, İzmir'in bu potansiyelinin değerlendirilmesi gerektiğini vurgulamıştır.

Z. Göçmen, *taşınmaz kültür varlıklarının restorasyonu ve İzmir'in tanıtım faaliyetlerine* ilişkin sunum yapmıştır. Z. Toprak, tarihi varlıklara sahip çıkmak için *izleme projeleri* veya benzeri çalışmaların yapılmasını; "Basmane"nin de, bir "blok" olarak değerlendirilmesi gerektiğini ifade etmiştir.

İZKA Genel Sekreter Vekili S. Ersin, *2013 Yılı Ara Faaliyet Raporu*'nu sunmuştur. A. N. Kubalı, rapora ilişkin olarak *etki değerlendirmesinin* önemini belirterek, ajansın desteklerinin daha çok hangi sektörleri etkilediğinin tespit edilmesi gerektiğini vurgulamıştır. S. Ersin de, etki değerlendirmesinin "sektörel baz"da değil de "program baz"ında, 2008 yılı KOBİ ve Sosyal Kalkınma MDP'leri⁵ için yapıldığını belirtmiştir.

Dilekler bölümünde İ. Kocabaş, İZKA'nın güncel MDP kapsamına girmeyen; ancak, *İzmir'in tanıtımı* ile ilgili önemli projeleri desteklemesini istemiştir. M. Yunak ta, *kültürel varlıkların rekreasyonuna* yönelik MDP'nin süresinin (3 ay) yetersiz olduğunu belirtmiştir.

19. Toplantı (26/12/2013): K. Velibeyoğlu, *Yarımada Kalkınma Stratejisi*'ni sunmuştur.

İZKA Genel Sekreter Vekili M. Y. Çoban, ajansın verdiği destekleri anlatmıştır. Çoban, yeni *MDP önerisi* kapsamında N. Kalkan'ın, İZKA'nın desteklediği projelerin istihdama etkisini sorması üzerine, 2008 yılı KOBİ ve Sosyal Kalkınma MDP'lerinin etki değerlendirmesinin yapıldığını; ancak, henüz sonuçlanmadığını belirtmiştir.

U. Yüce, *Konak-Basmane-Kadifekale* (270 hektar) güzergahının (Kemeraltı) kalkınmasının, İzmir'e önemli katkı sağlayacağını; Z. Mutlu da, Yüce'nin bu önerisinin Yönetim Kurulu'nda ele alındığını belirtmiştir. A. Boyacı, kadın ve genç istihdamı ile insan kaynaklarını geliştirmeye; N. Kalkan da, İZKA'nın desteklerine rağmen İzmir'de işsizlik oranının yükseldiğini belirterek, *istihdamı artırmaya yönelik MDP hazırlanmasını* önermiştir. Öneri, kurulda kabul edilmiştir.

Kurulda, *EXPO sonrası İzmir için hedeflerin* tespit edilmesi konusu görüşülmüştür. KK Başkanı K. Çolakoğlu, bu amaçla yerel aktörlerle yapılan toplantıda ("beyin fırtınası"), iki konunun öne çıktığını belirtmiştir. Bunlar; *İzmir'in tanıtımı* ve *kentsel dönüşüm*.

M. Özgören (Dokuz Eylül Üniversitesi, DEÜ), EXPO sonrasında İzmir'in küresel düzeyde tanınırlığının arttığını; bunun, *sağlık inovasyonu* ile korunması gerektiğini; DEÜ'de kurulan ve Türkiye'de ilk olan *sağlık*

⁵ İZKA, KOBİ MDP (2008) ve Sosyal Kalkınma MDP'nin (2008) İzmir'in kalkınmasına katkısı belirlemek için yaptığı "etki analizi" ile Türkiye'deki KA'lara öncülük etmiştir.

teknoparkının, bu amaçla kullanılabilceğini belirtmiştir.

20. Toplantı (10/04/2014): M. Barkan, *Sinema Sektörü ve Film Endüstrisinin İzmir Açısından Değerlendirilmesi* konulu bir sunum yapmıştır. Sunumda İzmir'in, sinema sektörü için gerekli potansiyele sahip olduğunu; dolayısıyla İZKA'nın, bu sektörü geliştirmeye yönelik çalışmaları desteklemesi gerektiğini belirtmiştir.

Kurulda üyeler, *film platosu* kurulması için değişik yerler önermiştir. Bu konuda T. Kaya, Şirince'nin; M. Barkan, Torbalı'nın yanında Seferihisar'ın, Şirince'nin olabileceğini belirtmiştir. T. Kaya ayrıca, festivalde ödül olarak ta, "Efes Ramsel heykelciği"nin verilebileceğini önermiştir.

Gündemin *proje destek konuları için öneriler* kısmında M. İşler, turizm sektörüne yönelik bir proje önerisi sunmuştur. İzmir'de su pahalı olduğu için turizm işletmelerinin olumsuz etkilendiğini; bu nedenle, İZKA'nın "denizden su elde edilmesi"ni desteklemesini istemiştir. İ. Kocabaş projenin, bütün su kaynaklarını kapsayacak şekilde genişletilmesi; Ö. Mumcu, atık suyun geri dönüşümü ve içme suyuna dönüştürülmesi; A. Boyacı da, denizden su elde edilmesinin enerji maliyeti yüksek olduğu için su ve enerjinin birlikte ele alınması gerektiğini önermiştir. Önerilerin YK'ya iletilmesi, oybirliğiyle kabul edilmiştir.

5. GENEL BİR DEĞERLENDİRME

Bu bölümde, İZKA Kalkınma Kurulu'nun (KK) gündem belirleme faaliyetlerinin genel bir değerlendirmesi yapılacaktır.

- *Tutanakların Düzenlenme Şekli*: Öncelikle şunu belirtelim: KK toplantı tutanakları, "şekil" bakımından yeterince özen gösterilmeden yazılmıştır. Bu durum, tutanakların anlaşılmasını ve analiz edilmesini güçleştirmektedir. Tutanaklarda, toplantı numarası, toplantının başlangıç ve bitiş saati; bazı tutanaklarda (06/12/2010, 02/02/2011 ve 08/12/2011) da, sayfa numarası belirtilmemiştir.
- *Karar Özeti*: Bazı toplantıların karar özeti çıkarılmıştır. Ancak, karar özeti sayfa sayısı, tutanağa nispeten oldukça fazladır. Mesela, 11. toplantının karar tutanağı, 52 sayfa; karar özeti ise, 24 sayfadır.
- *Toplantılar Arasındaki Süre Farkı*: Toplantılar arasındaki süre, genellikle 90-100 gün arasında değişmektedir. Ancak, 3., 4., 6., ve 16. toplantılar arasındaki süre farkı, sırasıyla 140, 146, 154 ve 278 gün olarak genel eğilimden fazla iken; 1. ve 17. toplantılar arasında bu, 35 ve 8 gün ile çok azdır. Dolayısıyla, toplantılar arasında süre farkı bakımından bir istikrar olmadığı söylenebilir.
- *Gündem Maddelerinin Tutanakta Belirtilmesi*: Toplantıların

gündem maddeleri, tutanağın en başında yazılmamıştır. Ayrıca, Saygı duruşu ve İstiklal Marşı'nın okunması, yalnızca ilk toplantının tutanağında yer almıştır. Dolayısıyla bu durum, sonraki toplantılarda söz konusu gündem maddesine yer verilmediği düşüncesini uyandırmaktadır.

- *Gündem Maddelerinin Tasnif Edilmesi:* Toplantıların gündem maddeleri, *seçim, etkinlik, planlama, strateji, sunum / bilgilendirme ve mali destek* başlıkları altında sınıflandırılmıştır. Gündem maddeleri ayrıca, gündemin ele alındığı toplantıların numaraları ve bu gündemin kaç tane toplantıda görüşüldüğü; gündem konusu bakımından da, gündem maddesi sayısına göre tasnif edilmiştir. Bu sınıflandırmalar, Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4: İZKA KK Toplantılarının Gündem Maddelerinin Sınıflandırılması

Gündem Konusu	Gündem Maddeleri	Toplantı No	Toplantı Sayısı	Gündem Maddesi Sayısı
Seçim	KK organlarının ve yönetim kuruluna katılacak 3 tane üyenin seçimi	1, 8, 10, 16	4	1
Etkinlik	Çalışma Grupları'nın oluşturulması	5	6	4
	Çalışma gruplarının faaliyetlerini kurula sunması	9, 13, 15		
	KK'nin etkin çalışması için Çalışma Komitesi'nin kurulması	10		
	Çalışma Komitesi'nin önerilerini kurula sunması	11		
Planlama	2009-2013 Bölgesel Gelişme Planı	2, 3, 4	6	6
	İzmir Kentsel Pazarlama Stratejik Planı	7		
	2014-2018 Bölge Planı	14		
	İzmir'in Görsel Kimliği ve İzmir Kentsel Pazarlama Stratejik Planı	14		
	İzmir Kent Kıyısı Tasarım Stratejisi Planı	14		
	2014-2023 İzmir Bölge Planı Kalkınma Çalıştayı	17		
Strateji	İzmir Bölgesel Yenilik Stratejisi	14	2	2
	Yarımada Kalkınma Stratejisi	19		
Sunum/Bilgilendirme	KOSGEB'in "destekleme modeli"ndeki "paradigma" değişimi	6	6	8
	Klaros Arkeopark Projesi	11		
	İzmir İşgücü Piyasası Araştırma Sonuçları	11		
	İzmir'in Türkiye'deki Konumu (TUİK'in sunumu)	12		
	Bütünleşik Kıyı Yönetimi ve Kıyı Bölgesel Kalkınma Hedefleri	12		
	Kemeraltını Yaşatma sunumu	14		
	Kültür Varlıklarını Kamulaştırma, Projelendirme ve Yapım Uygulamaları	18		
	Sinema Sektörü ve Film Endüstrisinin İzmir Açısından Değerlendirilmesi	20		
Mali Destek	Proje değerlendirme kurulunun belirlenmesi süreci	9	5	4
	Güdümlü Proje Desteği ve İZKA'nın güdümlü projeleri	11, 20		
	Küçük Menderes Havzası'nda tarım sektörünün desteklenmesi	14		
	MDP konusu önerileri	19		

Kaynak: Tablo 2'deki bilgiler çerçevesinde düzenlenmiştir.

Tablo 4'e göre,

- *Gündem Konuları:* Seçim kapsamında, rutin gündem maddesi olarak KK organlarının seçimi yapılmıştır. *Etkinlik* ile KK'nin etkinliğini artırmaya yönelik çalışmalar yürütülmüştür. Ajansın başlıca görevlerinden biri olan *planlama* çalışmaları

kapsamında, İzmir'in potansiyelini belirlemek ve harekete geçirmek üzere planlama faaliyetleri ele alınmış; yerel aktörlere "rehberlik" etmek üzere hazırlanan planlara ilişkin bilgi verilmiştir. *Strateji* çerçevesinde kentin kalkınmasını yönlendirmek ve hızlandırmak üzere geliştirilen stratejiler ele alınmıştır. *Sunum/ Bilgilendirme* ile kentin mevcut potansiyeli ve yeni gelişme alanları hakkında kurul üyelerinde farkındalık yaratmak ve gündem oluşturmak üzere çeşitli konulara ilişkin bilgi verilmiştir. *Mali destek* çerçevesinde de, mevcut MDP'lere ilişkin bilgi verilmiş; MDP'lerin, İzmir'in kalkınmasına katkısını artırmaya yönelik görüşler ortaya konmuştur.

- *Gündem Maddelerinin Yoğunluğu:* Toplantılarda, gündem maddesi sayısı bakımından *sunum/bilgilendirme* ve *planlama* çalışmaları öne çıkmıştır. 8 toplantıda, sunum/bilgilendirme; 6 tane toplantıda ise, planlama çalışmaları ele alınmıştır. Toplantılar, gündem maddesi sayısı bakımından ayrıca *yoğun, düşük yoğun* ve *sıg* toplantı şeklinde de tasnif edilebilir. Bu bakımdan 14. toplantı, 6 tane gündem maddesi ile en "yoğun toplantı"dır. Bunu, 5 tane gündem maddesi ile 11. toplantı izlemiştir. Kurulda, yalnızca KK organlarının seçiminin yapıldığı 1., 8. ve 16. toplantılar, "sıg toplantı"; diğer toplantılar ise, "düşük yoğun toplantı" olarak değerlendirilebilir.
- *Toplantı Sayısı:* Toplantı sayısı bakımından *sunum/bilgilendirme, planlama* ve *etkinlik* faaliyetleri, 6 tane toplantı ile ilk sırada yer almıştır. Bunları sırasıyla, mali destek, seçim ve strateji konularının görüşüldüğü toplantılar izlemiştir.
- *KK'nın Gündem Belirleme Görevi:* KK, İzmir'in gündemini belirlemek için önemli ve etkili çalışmalar yapmıştır. Bu bakımdan görevini yerini getirdiği söylenebilir. Ancak, bazı toplantılarda (1., 8. ve 10.) yalnızca KK organları seçiminin yapılmasının, temel görevi ve "kuruluş felsefesi" ile bağdaşmadığı söylenebilir.
- *KK'nın Etkinliğini Artırma Girişimleri:* KK'nın, İzmir'in gündemini belirleme ve İZKA'yı yönlendirme bakımından daha etkin olma "kaygı"sını taşıdığı gözlenmiştir. Bu kaygı temelinde, etkinliğini artırmaya yönelik çalışmalar yapmıştır. KK'nın, daha etkin olmak için kendini sorgulaması; bu konuda görüşlere ve önerilere açık olması, örnek alınması gereken bir uygulamadır.

Tutanaklar, daha kolay anlaşılabilmesi ve analiz edilebilmesi için Tablo 5'te sunulan "şablon"a (* sütunu hariç) göre düzenlenebilir.

Tablo 5: Toplantı Tutanağı Şekli Örneği

..... Kalkınma Ajansı Tarihli Kalkınma Kurulu Toplantısı Karar Tutanağı			
Toplantı No: ...			
Toplantı Yeri ve Tarihi: / ... /			
Başlangıç ve Bitiş Saati: - (Toplam süre: ... dakika)			
Devamsız Üye Sayısı (%): ... mazeretli (%), ... mazeretsiz (%)			
Misafir Konuşmacı(lar): ...			
Öneri Sayısı: ... Tavsiye Kararı Sayısı: ...			
*	Gündem Maddeleri	Süre (dakika)	
Rutin Gündem Maddeleri	1. Saygı duruşu ve İstiklal Marşı.		
	2. Açılış ve Başkanlığın Sunuşu.		
	3. Yoklama (mazeretli üyelerin okunması).		
	4. Önceki Toplantıda Alınan Kararların Okunması.		
Rutin Dışı Gündem Maddeleri **	Bilgilendirme	5. Ajansın Yılı Faaliyet Raporu'nun Görüşülmesi.	
		6. Kleros Arkeopark Projesi'nin Anlatılması.	
		7.	
		8.	
		9.	
	Sunum	10. Güdümlü Proje Desteği Konusunda Sunum Yapılması.	
		11. Yenilik Stratejisi'nin Sunulması.	
		12.	
		13.	
		Görüşme	14. KK'nın Daha Etkin Çalışmasına İlişkin Görüşmeler Yapılması.
15. İzmir'in Tanıtımı Konusunun Görüşülmesi.			
16.			
17.			
Rutin Gündem Maddeleri	18. Öneriler.		
	19. Dilekler.		
	20. Kapanış.		

** Rutin dışı gündem maddeleri, örnek olarak yazılmıştır.

Kaynak: Yazar tarafından geliştirilmiştir.

Tutanakların Tablo 5'teki gibi düzenlenmesi, şu yönlerden faydalı olabilir:

- ✓ *Ön Bilgi:* Gündem maddelerinin, tutanağın en başında yazılması, yazılı bir eserin içindekiler kısmı gibi, katılımcıya veya okuyucuya toplantının içeriği hakkında ön bilgi verebilir. Bu sayede tutanakların okunması, anlaşılması ve analiz edilmesi daha kolay olacaktır.
- ✓ *Süre:* Tutanakta, kurulda görüşülen her bir gündem maddesinin, özellikle de rutin dışı olanların süresinin belirtilmesi, kentin

“gerçek gündemi”nin ne ölçüde ele alındığının bir göstergesi olabilir. Başka bir ifadeyle, uzun süreli bir toplantıda, kentin gerçek gündemine daha az zaman ayrılmış olabilir.

- ✓ *İstatistik Veri:* Toplantılara ilişkin katılımcı sayısı, gündem maddesi sayısı, toplantı süresi gibi konularda “istatistik veri”ler, daha kolay derlenebilir. Böylece, toplantılara ilişkin nicel analizler de yapılabilir.

6. SONUÇ

Kalkınma Ajansları (KA’lar), bölgesel kalkınmadan sorumlu örgütler olarak dünyada 1930’lardan; Türkiye’de ise, 2006 yılından itibaren kurulmaya başlanmıştır. Ajansların temel amacı, yerel aktörlerin işbirliğinde bölgesel kalkınmaya katkıda bulunmaktır.

Türkiye’de KA’lar, Yönetim Kurulu, Kalkınma Kurulu, Genel Sekreterlik ve Yatırım Destek Ofisi şeklinde örgütlenmiştir. Bunlardan Kalkınma Kurulu’nun (KK) temel görevi, sorumlu olduğu bölgenin veya kentin ekonomik kalkınmasına yönelik “gündem”ini belirlemektir.

Çalışmada, Türkiye’deki ajanslardan İzmir Kalkınma Ajansı (İZKA) Kalkınma Kurulu’nun gündem belirleme faaliyetleri, doküman analizi tekniği ile ortaya konmuştur. Analiz sonucunda yapılan tespitler ile getirilen öneriler ve çalışmanın literatüre beklenen katkıları şunlardır:

Tespitler:

- Kalkınma Kurulu, yasada belirtilen görevleri doğrultusunda kentin/bölgenin kalkınmasına yönelik gündemler belirlemiştir.
- Kurul, gündem belirleme ve ajansı yönlendirme bakımından etkinliğini artırmaya yönelik çalışmalar yapmıştır.
- Kurul toplantılarına ilişkin dokümanlar (tutanaklar, karar özetleri), özenli bir şekilde hazırlanmamıştır.

Öneriler: Yapılan tespitler çerçevesinde şu öneriler getirilmiştir:

- *Örnek:* Kurulun gündem belirleme faaliyetleri ve daha etkin olma girişimleri, Türkiye’deki KA’lara örnek olabilir.
- *Çeşitlendirme:* Kurul, gündem belirleme faaliyetlerini çeşitlendirebilir.
- *Etkinlik:* Kurul, daha etkin olma konusundaki çalışmalarını geliştirebilir.
- *Tutanak Şablonu:* Kurul toplantılarının tutanakları, belirli bir “şablon”a göre düzenlenebilir (bkz.: Tablo 5).

Araştırmanın Literatüre Beklenen Katkıları: Literatürde ilk olduğu düşünülen bu çalışmanın, ele alınan konu ve geliştirilen yöntem bakımından katkıda bulunması beklenmektedir.

- *Konu:* Çalışma, Kalkınma Ajansları ile doğrudan veya dolaylı olarak ilişkili, ulusal ve bölgesel düzeydeki gerçek ve tüzel

aktörlerde, Kalkınma Kurulu'nun gündem belirleme faaliyetleri ve bunun önemine dair farkındalık yaratabilir.

- **Yöntem:** Çalışmada, konunun analizine yönelik şu “yöntem”ler geliştirilmiştir:
 - ✓ Gündem maddeleri öncelikle, *rutin gündem maddeleri ve rutin dışı gündem maddeleri* şeklinde tasnif edilmiştir (bkz.: Tablo 2).
 - ✓ Gündem maddeleri ayrıca, bir metnin *giriş, gelişme ve sonuç* bölümü gibi değerlendirilerek sınıflandırılmıştır (bkz.: Tablo 2).
 - ✓ Rutin dışı gündem maddeleri, *bilgilendirme, sunum ve görüşme* şeklinde alt gruplara ayrılmıştır (bkz.: Tablo 3).
 - ✓ Gündem maddelerinde öne çıkan konular, *seçim, etkinlik, planlama, strateji, sunum/bilgilendirme ve mali destek* şeklinde sınıflandırılmıştır (bkz.: Tablo 4).
 - ✓ Toplantılar, gündem maddesi sayısına göre *yoğun, düşük yoğun* ve *sığ* toplantı şeklinde gruplandırılmıştır (bkz.: Tablo 4).
 - ✓ Tutanakların daha düzenli tutulmasına yönelik bir *şablon* geliştirilmiştir (bkz.: Tablo 5).

KAYNAKÇA

- Akpınar, R. (2010). Türkiye’de Kalkınma Ajanslarının Hazırlanan Bölge Planlarına Dair Bir Kritik: İZKA’nın İzmir Bölge Planı (2010-2013) Örneği. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12 (4), 7-18.
- Aydoğdu, Ç. (2010). *Kalkınma Ajansları ve Toplumsal Sermaye İlişkilerinde Stratejik Yaklaşım*, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Burak, M. B. (2011). *Kalkınma Ajanslarının Bölge Planlama Sürecindeki Yeri, İzmir Kalkınma Ajansı 2010-2013 İzmir Bölge Planı Örneği*, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Çelik, F. (2015). *Bölgesel Kalkınma Ajanslarının Yeniliklere Katkıları: Teori, Deneyimler ve Türkiye Uygulamalarının Değerlendirilmesi*, Yayınlanmamış doktora tezi, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.
- ÇKA (2011). *Mali Destek Programları Değerlendirme Raporu*, 133 s.
- Eldeniz, Feyza (2011). *The Assessment Of Institutional Performance in Izmir Development Agency*, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Ersayın, Z. (2012). *Kamu Müdahalelerinde Katkısalılığın Değerlendirilmesi: Çukurova ve İzmir Kalkınma Ajansları KOBİ Destekleri Örneği*, Yayınlanmamış uzmanlık tezi, Devlet Planlama Teşkilatı, Ankara.
- Günaydın, D. (2013a). Bölgesel Kalkınma Sürecine Kümelenmeler: TR31 İzmir Bölgesi Örneği. *International Anatolia Academic Online Journal*, 1 (2), 11-47.
- Günaydın, D. (2013b). Türkiye’de Bölgeler Arası Gelişmişlik Farklarının Giderilmesinde Kalkınma Ajanslarının Yeri: İZKA Mali Destek Programları Örneği. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15 (1), 73-101.

- Haşar, E. Ç. ve İneler, F. M. (2011). İzmir Kümelenme Stratejisi Deneyimi ve Kümelenmenin Yönetimi. 5. Böl. *Kalkınma ve Yön. Sem.*, Ankara, 253-272.
- İçen, A. (2012). *Türkiye'deki Bölgesel Kalkınma Ajanslarının Kırsal Kalkınmadaki Rolü: İzmir Kalkınma Ajansı Örneği*, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Yalova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yalova.
- İZKA Kalkınma Kurulu Toplantı Tutanaqları (18/12/2008-10/04/2014).
- İZKA Kalkınma Kurulu Toplantı Sonuç Bildirgeleri (18/12/2008-10/04/2014).
- İZKA Kalkınma Kurulu Toplantısı Karar Özetleri (07/09/2011, 08/12/2011, 15/03/2012, 07/06/2012,20.09.2012, 26.09.2013,26.12.2013, 10/04/2014).
- İZKA (2010a). *2009 Faaliyet Raporu*, 73 s.
- İZKA (2010b). *Bülten* (Haziran), 12 s.
- İZKA (2011). *İZKA Etki Analizi Araştırması*, 117 s.
- İZKA (2012a). *İzmir Bölgesel Yenilik Stratejisi*, 110 s.
- İZKA (2012b). *İzmir'de Ar-Ge ve Yenilik Ekosisteminin Mevcut Durumu*, 52 s.
- İZKA (2012c). *2011 Faaliyet Raporu*, 114 s.
- Özdemir, S. Y. ve İneler, F. M. (2009). Kümelenme, Bölgesel Kalkınma ve Kalkınma Ajansları. http://www.izmiryenilik.org/phocadownloadpap/kumelenme_izka_bolgebilimi_ozdemir_ineler.pdf, 13 s.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri, Seçkin Yay., Ankara, 448 s.
- 5449 Sayılı Kalkınma Ajanslarının Kuruluşu, Koordinasyonu ve Görevleri Hakkında Kanun.